

Raahen kaupunginhallituksen vastineet vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta

Vastineet tarkastuslautakunnan yhteenveto-osion huomioihin:

Huomio 1: Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota Raahen kaupungin ja kaupunkikonsernin korollisten velkojen korkeaan määrään, mikä ylittää kuntien keskiarvon (s. 3).

Vastine: Vuonna 2023 Raahen kaupunkikonsernin lainakanta oli 248,0 milj. euroa. Konsernin asukaskohtainen velkamäärä oli 10 420 € eli 1,5-kertainen Manner-Suomen keskimääräiseen lukuun (6 931 €/as.) verrattuna. Konsernivelka laski edellisestä vuodesta 47,8 milj. eurolla (2 009 €/as.), josta 35,5 milj. euroa johtuu Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin velkojen siirtymisestä hyvinvointialueelle ja 5,5 milj. euroa Raahen Seudun Hyvinvointikuntayhtymän purusta. Nämä vähennettynä konsernivelka laski 6,8 milj. eurolla (286 €/as.).

Konsernivelasta noin 63 prosenttia eli 156,8 milj. euroa on kaupungin lainaa, jonka määrä laski 8,6 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Asukaskohtainen lainamäärä oli 6 590 euroa, joka on lähes kaksinkertainen Manner-Suomen keskimääräiseen lukuun (3 356 €/as.). Kaupungin asukaskohtainen velkamäärä laski 280 eurolla. Asukaskohtaista velkamäärän laskua hidastaa asukasmäärän lasku (-279 vuonna 2023). Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus-% oli 165,2, kun Suomen keskimääräinen prosentti oli 97,8. Vastaavat konserniluvut: Raahen 185,3 % ja Manner-Suomen keskimääräinen 131 %. Kaupungin korkean velkamäärän taustalla on mittavat investoinnit, joita on jouduttu tekemään perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Myös vuosikatteen riittämättömyys nettoinvestointien kattamiseen liittyy edellä mainittuihin investointitarpeisiin.

Huomio 2: Tarkastuslautakunta haluaa painottaa talouden tasapainottamissuunnitelman sekä kaupunkistrategian jatkamista ja täytäntöönpanemista, jotta Raahen kaupungin talouden tervehdyttämistä voidaan pitää realistisena (s. 4).

Vastine: Nykyinen tasapainottamisohjelma on sisällytetty talousarvioon ja -suunnitelmaan, joten sen toteuttaminen on valtuustoon nähden sitova. Kaupunkistrategian täytäntöönpano tapahtuu talousarvioon asetettavien tavoitteiden sekä strategian toimenpideohjelmaan (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2023) sisällytettävien toimenpiteiden toteuttamisella. Toimenpideohjelman toteutumista seurataan eri toimialoilla ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Tarvittaessa tehdään lisätoimenpiteitä toimenpiteiden toteutumiseksi.

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 ja 2027 taloussuunnittelun valmistelun tavoitteena on pitää kiinni ja saavuttaa keskimääräinen 6,0

milj. euron lainamäärän vuotuinen lasku. Parhaillaan on meneillään uusien toimenpiteiden kartoitus ja niiden lisääminen tasapainottamisohjelmaan, jotta tavoite lainamäärän laskusta saavutetaan.

Huomio 3: Tarkastuslautakunta toteaa, että infrastruktuurin korjausvelan kasvaessa korjaustoimenpiteitä ja -määrärahoja tulisi kohdistaa tasaisesti koko kaupungin alueelle esim. tulva-alueille (s. 4).

Vastine: Korjausvelan kasvu on varsin hyvin tiedostettu ja se, että investointitarpeita on merkittävästi enemmän, kuin mitä on mahdollista toteuttaa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Investointikohteita on jouduttu ja joudutaan priorisoimaan. Yllättävien, ennalta-arvaamattomien kriisien varalta laajamittaista yhteistyötä tehdään eri viranomaisten kanssa.

Huomio 4: Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan harrastusmahdollisuuksien lisääminen pitäisi mahdollistaa entistä paremmin myös kaupungin haja-asutusalueelle (s. 4).

Vastine: Asiaan kiinnitetään huomiota ja sitä voidaan edistää talousarvion puitteissa. Myös osallistavan budjetoinnin myötä nousee esille kehittämisehdotuksia, joita voidaan vuosittain toteuttaa sille varatun 30 000 euron määrärahan puitteissa. Tulevaisuuslautakunnan toimialalla on myös tehty toimenpiteitä asian edistämiseksi tulevaisuuslautakunnan antaman vastineen mukaisesti. Vuoden 2025 talousarvioon on varattu Hyte-rahaa 148 170 euroa, jota kohdennetaan Hyte-rahan täytäntöönpano-ohjelman mukaan kattavasti myös haja-asutusalueelle.

Huomio 5: Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää edelleen huomiota toimielinten vuosittain määriteltyjen tavoitteiden konkreettisuuteen ja mitattavuuteen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sitovat tavoitteet ja päämäärät tulisi asettaa sisällöltään selkeiksi ja toteuttamiskelpoisiksi. Tavoitteiden toteutumista tulisi pystyä mittaamaan relevanteilla mittareilla ja toteutumista kuvailla tarkemmin (s. 5).

Vastine: Asiaan kiinnitetään huomiota vuoden 2025 tavoitteita asetettaessa.

Vastineet kaupunkikonsernin tilinpäätöksen huomioihin:

Huomio 6: Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota pienentyneeseen asukasmäärään ja erityisesti lapsimäärän vähenemiseen, jolloin on vaarana valtionosuuksien supistuminen (s. 13).

Vastine: Raahen kaupunki tekee aktiivista, kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä elinvoimatyötä ja pyrkii toimenpiteillään lisäämään alueen

elinvoimaa ja menestymismahdollisuuksia. Kaupunkistrategiaan sisältyy useita tavoitteita, jotka lisäävät alueen veto- ja pitovoimaa. Kaupunkimarkkinointiin ja kaupungin tunnettuuden edistämisen eteen tehdään työtä. Kaupungissa on lähivuosina toteutumassa hankkeita, joiden kautta työpaikkoja syntyy lisää mm. palvelualalle ja myös uuden yritystoiminnan myötä. Uusien työpaikkojen myötä uusien asukkaiden saaminen Raahen on keskeinen tavoite. Raahessa on myös laadukkaat perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut sekä monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jotka edesauttavat veto- ja pitovoiman kasvattamisessa. Uuteen seutukunnalliseen elinvoimastrategiaan ja matkailun Master Plan -suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pystytään myös osaltaan vaikuttamaan asukasluvun kasvuun, asukkaiden viihtyvyyteen ja elinvoimaisuuden lisäämiseen.

Huomio 7: Talouden tasapainottamisen tavoitteena on saada lainamäärä pieneneään keskimäärin 6,0 milj. eurolla vuosittain. Nykyisen taloussuunnitelman 2024–2026 mukaan lainamäärä pienenee 9,2 milj. eurolla eli keskimäärin 3,1 milj. eurolla vuosittain, joten tavoitetta ei olla saavuttamassa. (s. 14)

Vastine: Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 ja 2027 taloussuunnittelun valmistelun tavoitteena on pitää kiinni ja saavuttaa keskimääräinen 6,0 milj. euron lainamäärän lasku vuosittain. Parhaillaan on meneillään uusien toimenpiteiden kartoitus ja niiden lisääminen tasapainottamisohjelmaan, jotta tavoite lainamäärän laskusta saavutetaan. Myös investointeja joudutaan priorisoimaan.

Vastineet kaupunginvaltuuston tavoitteiden huomioihin:

Huomio 8: Sitovana tavoitteena oli asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeiden ennakoiminen maanhankinnassa ja kaavoituksessa. Mittarina oli monipuolisen tonttitarjonnan myötä riittävä tonttivaranto.

- ▶ Toteutui pääosin. Isot teollisuustontit selvityksen kohteena.
- ▶ Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sitova tavoite on yleisellä tasolla ja jää epäselväksi. (s. 15)

Vastine: Tavoitetta seurataan säännöllisesti sekä elinvoimatoimikunnassa ja maankäytön suunnitteluryhmässä, jotka molemmat ovat monialaisia asiantuntijaryhmiä. Kummassakin ryhmässä pystytään ottamaan käyttöön uusia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi. Riittävä tonttivaranto on myös vuoden 2024 tavoitteena.

Huomio 9: Tavoitteena oli mahdollistaa ja tukea yritystoiminnan kehittymistä oikea-aikaisesti. Mittarina oli sijoittua valtakunnallisesti keskitasolle kuntabarometrissä.

- ▶ Ei toteutunut. Tarkastuslautakunta toivoo tarkempaa selvitystä siihen, miten tavoite jäi saavuttamatta. (s. 15)

Vastine: Kuntabarometrin tulokset on käyty läpi elinvoimatoimikunnassa ja pohdittu keinoja tulosten parantamiseksi yhdessä yrittäjien kanssa. Kuntabarometrin tuloksia seurataan säännöllisesti ja valtakunnallisen keskitason saavuttaminen on myös vuoden 2024 tavoitteena. Kaupungin eri toimialojen välistä yhteistyötä tiivistetään ja kehitetään toimintojen sujuvoittamiseksi, jotta palvelujen käyttäjäkokemukset paranevat.

Huomio 10: Tavoitteena oli moniammatillinen yhteistyö ja uusien toimintatapojen kehittäminen. Mittarina oli toteuttaa tyytyväisyyskysely lapsi- ja nuorisopalveluista.
► Ei toteutunut, kyselyä ei ole järjestetty. (s. 15)

Vastine: Kyselyn toteuttaminen on siirretty vuoden 2024 tavoitteeksi.

Huomio 11: Sitovana tavoitteena oli monipuoliset koulutuspolut. Mittarin tavoitetasona oli täyttää toisen ja korkea-asteen opiskelijapaikat Raahessa.
► Toteutunut osittain. (s. 15)

Vastine: Koulutuspaikkojen täyttymistä seurataan, ja koulutuspaikkojen täytyminen on esitetty myös vuoden 2024 tavoitteissa.

Vastineet kaupunginhallituksen tavoitteiden huomioihin:

Huomio 12: Mittareina asukasmäärän positiivinen kehitys.
► Asukasmäärässä ei toteutunut positiivista kehitystä. (s. 17)

Vastine: Raahen kaupunki tekee aktiivista, kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä elinvoimatyötä ja pyrkii toimenpiteillään lisäämään alueen elinvoimaa ja menestymismahdollisuuksia. Kaupunkistrategiaan sisältyy useita tavoitteita, jotka lisäävät alueen veto- ja pitovoimaa. Kaupunkimarkkinointiin ja kaupungin tunnettuuden edistämisen eteen tehdään työtä. Kaupungissa on lähivuosina toteutumassa hankkeita, joiden kautta työpaikkoja syntyy lisää mm. palvelualalle ja myös uuden yritystoiminnan myötä. Uusien työpaikkojen myötä uusien asukkaiden saaminen Raahen on keskeinen tavoite. Uuteen seutukunnalliseen elinvoimastrategiaan ja matkailun Master Plan -suunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä pystytään myös osaltaan vaikuttamaan asukasluvun kasvuun, asukkaiden viihtyvyyteen ja elinvoimaisuuden lisäämiseen. Asukasmäärän kehittymistä seurataan säännöllisesti ja sen positiivinen kehitys on myös vuoden 2024 tavoitteena.

Huomio 13: Tavoitteena oli moniammatillinen yhteistyö ja uusien toimintatapojen kehittäminen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Mittareina oli toteuttaa tyytyväisyyskysely lapsi- ja nuorisopalveluista sekä kouluterveyskysely, jonka tulosten odotettiin kehittyneen positiivisesti.

► Ei toteutunut, tyytyväisyyskyselyä ei ole järjestetty. Nuorten hyvinvoinnin lisääminen ei toteutunut kouluterveyskyselyn perusteella. (s. 17)

Vastine: Tyytyväisyyskysely lapsi- ja nuorisopalveluissa siirretty vuoden 2024 tavoitteeksi.

Huomio 14: Sitovana tavoitteena oli monipuoliset koulutuspolut ja hyvinvoiva henkilöstö. Mittarin tavoitetasona oli täyttää toisen ja korkea-asteen opiskelijapaikat Raahessa sekä toteuttaa työhyvinvointikysely, jonka tulosten odotettiin kehittyneen positiivisesti.

► Tavoite toteutui osittain.

► Työhyvinvointikysely toteutui ja tulokset kehittyivät positiivisesti.

Vastine: Tilanteen kehittymistä seurataan ja sama tavoite asetettu myös vuodelle 2024.